
TRIVO INDIĆ

VREME ZA DOBRU KNJIGU

Evo opet najavljene nove serije knjiga iz edicije *Reč i misao*, koju beogradska izdavačka kuća „Rad“ treba da preda u ruke naših čitalaca pre ovogodišnjeg, septembarskog Sajma knjiga. Još jedanput će sa ovih sto vrsnih naslova biti svestrano podržan i prihvaćen izazov za najširu jugoslovensku čitalačku publiku. Tako će ova izvanredno ozbiljno koncipirana i sa retkom brižljivošću ostvarivana biblioteka dostići ukupan tiraž od dvanaest miliona primeraka, što znači da su se njenih tri stotine knjiga u proseku pojavljivale u tiražu od 35.000 primeraka, pri čemu valja imati u vidu da su mnogi naslovi ponovo izdavani. Edicija *Reč i misao*, naravno, nije jedini pokušaj naših izdavača da stvore kvalitetnu, jevtinu džepnu knjigu. Svojevremeno je preduzeće „Kultura“ iz Beograda bilo pokrenulo istoimenu ediciju ove vrste, ali se ona, iz do sada neobjašnjenih, ne mnogo analitički sagledanih razloga i protivrazloga, ubrzo ugasila. Sarajevska „Svjetlost“ se, sa svojom džepnom knjigom, bila najavila kao ozbiljan, vrlo izbirljiv posrednik između najšireg čitalačkog kruga i dobre knjige, ali je poslednjih godina popustila, pa izdaje sve što stigne. Beogradska „Prosveta“ se, u najnovije vreme, uvršćuje u pripadnike ovog pokreta (biblioteka *Prosveta*), iako su cene pojedinih njenih izdanja, za ovu priliku, pokašto i previsoke. Nama se čini da bi ovakvu orijentaciju, čija je ambicija pre svega dobra i jevtina knjiga, trebalo podržati, da bi trebalo ohrabriti izdavače (ne samo usmenim odobravanjem, već i merama kreditne i fiskalne politike, smanjenjem poštanskih taksa i sl.) da istraju u nameri, da ovi kulturni potezi ne budu kratkog daha, da se redaktori još više založe za smišljeniju selekciju vrednosti, za šire učešće stručnih ljudi u ostvarivanju ovakvih programa. Zbog toga smatramo da u ovom trenutku treba zabeležiti nastojanja edicije *Reč i misao* i njenog

---

urednika Dušanke Perović da ovu vrstu kulturnog posleništva održava na nivou naših savremenih potreba, a pre svega potrebe da se strpljivo i dosledno zalažemo da pridobijemo nove čitaoce, da njihova lektira postane izraz autentičnih intelektualnih radoznalosti. Još od 1959. godine, kada su se pojavili prvi kompleti biblioteke *Reč i misao*, počeli smo da se navikavamo da u njenom ruhu dobijamo rigorozan izbor kvalitetne beletristike, domaće i strane, esejistike koja je vezana za tumačenja književnosti i umetnosti, a posebno bismo izdvojili i pohvalili izbore poezije. Nama bi bilo takođe opravdano da smo u ovom izboru mogli naći i knjige (ili više knjiga) iz područja filosofije, sociologije, istorije ili srodnih oblasti, a koje bi, po tretmanu teme, sigurno mogle da nađu odjeka među čitaocima. Ovo je pogotovu značajno jer smo svedoci pojave da nam stalno rastu intelektualni apetiti, da nam sazrevaju kulturni ukusi i da moderan život traži nove vrste obaveštenja, koja nadrastaju mogućnosti beletristike. Verujemo da bi takva orijentacija doprinela snažnijem regrutovanju novih čitalaca posebno iz redova omladine.

Više je vrsta izbirljivosti kojima može da se pohvali edicija *Reč i misao*. To je, pre svega, ona koja se odnosi na odбир pisaca, domaćih i stranih, iako bi i tu moglo biti više smelosti u inovaciji. Ali, zahvaljujući tek ovoj biblioteci, dobili smo u velikom tiražu niz pisaca čije knjige prvi put možemo čitati i na našem jeziku: Mateo Bandelo, Taras Ševčenko, Vaculik Ludvig, Huismans, Akutagava, Hajjam Sabato, E. Sezar, Ikasa, Rudnjacki, itd. Sve su to autori koji prekrivaju znatna vremenska i geografska prostranstva, donose nove senzibilitete, dokidaju mnoge prevaziđene kriterijume i jednostranosti.

Druga vrsta izbirljivosti odnosi se na prevodioce. Ove knjige su okupile vrsnu, dobro uigranu ekipu prevodilaca, koja nudi bogata jezička i duhovna zračenja našoj kulturi. Pomenimo samo neke od akcija ove vrste: Ivan Šajković (prevod *Kalevale*), Kolja Mićević (Prešernov *Sonetni venac*), Danilo Kiš (Verlen, Adi), M. Đurić (Sofokle, Euripid, Aristofan), Fehim Bairaktarević (Hajjam), Branimir Živojinović (Rilke), Simić-Pandurović (Šekspir), itd. Redaktor edicije je ne samo uvažavao već postojeće, dobre prevode — koji predstavljaju integralni deo našeg kulturnog nasleđa

koje smo često skloni da zanemarimo, previdimo — nego je tragao i za novima (na pr. Kamija, Flobera) koji mogu samo da nam omoguće da do nas dopru još raskošnija sazvučja jezičkog umeća.

Dodajmo još i to da su pogovori i komentari svakoj knjizi ove edicije rađeni vrlo savesno (Nedić, Milačić, Bakotić, Delorko), koncizno i tako da budu u najvećoj meri od pomoći čitaocu (naročito u onoj kategoriji čitalaca koji su upućeni na tzv. školsku lektiru). Po pravilu su to novi pogovori, pisani naročito za potrebe ove edicije.

Pažljivijem čitaocu ove edicije neće promaći i činjenica da je biblioteka *Reč i misao* okupila oko sebe saradnike sa čitavog srpskohrvatskog jezičkog područja (prevodioce, pisce pogovora, konsultante).

Izdavačko preduzeće „Rad“ bi oštetilo brojne prijatelje ove biblioteke ako bi, kao što je najavilo, prodaju njenih izdanja vezivalo isključivo za kupovinu celog kompleta od sto knjiga. Iako je to zametniji posao, verujemo da bi se mogao zadržati dosadašnji način prodaje ovih knjiga, naime da se kupac može opredeliti za bilo koju knjigu edicije.

